

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jenne za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 22. avgusta 1860.

Najbolja sejavnica.

V 19. listu štajarskega kmetijskega časnika „Wochenblatt“ se bere priporočilo nove mašine, ki je za sejate vsakega žita, turšice, fižola, detelje, repe, pese itd. Gos. prof. Hlubek pravi, da si štajarska kmetijska družba že 2 let prizadeva sejavnico znajti, ki bi bila kmetu ravno tak pripravna kakor grajšaku. Šerdinger-jeva mašina j bila dobra, vendar ni bila brez vseh napak, zato jo je graški ključar Vonihir popravil in dobila je ime „zbojlsane štajarske sejavnice“. Da bi bila ta mašina za mnogoverstno seme pripravna, jo je gospod Rošger, oskerbnik grajšine stadelske v Raabthalu, spet nekoliko pre naredil in znana je ta mašina pod imenom „Raabthalske sejavnice“. Ko je bila leta 1857 razstava na Dunaji, je gosp. dr. Musil, eden najboljših štajarskih kmetovavcov, posebno razstavljenе sejavnice ogledaval in je zapazil, da bi se raabthalska mašina še zboljšati dala, in res jo je dobro zadel; z njegovo mašino se dá vsako seme sejati in ni treba zdaj več mašin za to in uno seme.

Imenuje se ta mašina „štajarska sejavnica za vse semena“ (Steyermärkische Universal-Säemaschine); izdeluje jo ključarski mojster Vonihir v Gradcu (Schlossermeister Joseph Vonihir, Gratz, Josephgasse Nr. 453), veljá 150 gold. nov. dn.

Gospod prof. Hlubek sklepa priporočevanje te nove mašine s temi besedami: „Svesti smo si, da občine (soseske), ko bojo po novi osnovi samostojne postale, si bojo oskerbele sejavnice in mlativnice za celo sosesko, si bojo napravile srenjske žitnice, si bojo postavile poljske čuvaje, se bojo vzajemno lotile pokončevanja gosenc in kebrov in sploh vse storile, kar je treba, si pomagati iz nadlog in zboljšati svoj stan“.

Kmetijske skušnje.

(Zakaj se dandanašnji mlade češplje tako rade posušijo in poginejo), je po skušnjah g. Vakana v Bohni na Galiskem to krivo, da se pusti, kadar so polne, preveč češpelj tako dolgo na drevesu, da popolnoma dozori. Če se ena polovica češpelj že pred otrese, preden so preveč zrele, in le druga polovica na drevesu pustí, da popolnoma dozori, se obvaruje drevó pogina. Tega se je omenjeni sadjorejec do dobrega prepričal. V letu 1857 je bilo v Galiciji toliko češpelj, da je vagán veljal le 36 do 48 krajc., škoda se je zdelo mnogim gospodarjem, po tako nizki ceni prodajati svoj pridelek; pustili so jih raje na drevju, da so pozneje jih porabili za sladki češpljevec, — al drugo leto so bile vse te drevesa suhe, une pa, ki so jih pred obrali, so bile lepe in rodovitne. Tega so se prepričali tudi v Černici in Zaberzecu.

Nekaj opominovanja in svarjenja.

Nekteri ljudje so bolj sadja željni kot koza soli, in to ni zameriti, zakaj že prvemu človeku je Stvarnik odločil

sadje v hrano. Tega pa vendar ne razumem, kako morejo biti taki snedeži tako kratkovidni enako kočastim gojzdnim prebivavcom, ki si nikdar ne porezujejo nohtov, da ne previdijo, da vejice sadnih dreves ne bodo več rodile, ki se jim tako neusmiljeno pohlomastijo, dasiravno se bo brezvestni poškodovavec tudi živo spominjal prihodnje leto, kje se je bil lani češenj nazobal in bo zastonj precejal po njih sline.

Poznal sem kmeta, terdega hribovca, ki je pozimi marljivo snažil sadno drevje, ter ga oprostoval nepotrebnih vejic, da ga je menj sneg stiskal, da niso tako silovito serditi viharji va-nj butali in da so ga skoz in skoz ložej pregrevali dobrotljivi solnčni žarki; opazoval sem, kako so njegovi otroci, ko so se začele češnje opisevati, milo na-nje pogledovali, toda nihče si ne upa splezati na drevo, dokler sad ne dozori in gospodar ne privoli, ga oberati. Oj pač je bil vesel dan, kadar so smeli otroci iti na češnjo! Oče jih skerbno opominja, naj se čuvajo pasti, da naj vejice le kviško počasi pripogujejo k drevesu ne pa navzdoli in da listi ne bo smel več na češnjo, kateri bo vejice lomil; tudi se zraven pristavi, naj se po tistih vejicah češnje tičkom gústé, ki bi se drugač ne dale obrati, razun da se vejica zlomi, saj Bog tudi tem živalicam delí hrano.

Pridni Ipavci dobé marsikak sold za češnje, ki jih prvi prodajajo po naši deželi. Mislím, da dobro umejo, da bi se jim od leta do leta dobiček krajšal, če bi vejice pogostoma lomili. S Štange skoraj vsako leto dokaj sodov lepih češinj v Ljubljani poprodajo in sem si svest, če bi ondi kmetje češnje nabiraje neusmiljeno veje lomili, da bi čez nekaj let jih komaj namest sodov kako canjo prinesli v Ljubljano pokazat. Čez Polšnjik gredé sem vidil, kar me je bolj veselilo, kakor da bi mi bil posestnik podaril vés pridelek češnjevęga drevesa, kjer bi se bilo z njim nekaj mirnikov napolnilo, lepo visoko in široko drevo, ki je bilo od tal do srede do čistega obrano; od srede proti verhu pa so debele černe češnje lesketale zmed zelenega listja po visečih vejicah, da je bilo zares veselje, in hvale vredno je, da nisem pod drevesom ugledal ne odlomljenih več in ne listja ležati, pa tudi na češnji ni bilo zapaziti žalostnega sledú medvedove tace.

Večkrat sem bil nevoljen, ko je kak posestnik na travniku ali poleg njive posekal češnjo, letos pa bi bil že sam skorej kaj tacega storil. Dosihdob nisem mogel spoznati po sadu, ktere češnje so černice, ktere belice, ki so jih ptički in tatinski češnjari zelene pozobali; letos so vendar dozorele, al ko peté z doma odmaknem, pride tatinska derhal, ki ne obere samo češenj, temveč jih tako oblomi, da ne najdeš na enem drevesu nobene cele veje in žito poleg češnje poteptá, da ga ni moč ne žeti in ne kositi.

Po bukovih gojzdih tudi rastejo tanke gladke češnje. Njih belo cveteči verhovi, ko bukke okrog njih zelené, v pomladanski dobi lepo lišpaje gojzd, kjer neutrudljive bčelice sladki med naberajo; v poletni vročini pa tú gojzdne ptice, kamor ne dospejo človeške roke, najdejo hladno hrano. In kdo bi se nadjal? Za pešico dobrega sadú so skorej vse gojzdne češnje popadale pod tatinsko sekíro brezvestnih češnjarjev. Ptice so gojzdom kaj koristne živalice, in če jim